

FOCUS NEPAL

En e-tidning från Föreningen Nepals Vänner

Nr 18 • December 2024

Ett julnummer med extra mycket intressant läsning!

- Året som gott har varit ovanligt intensivt och händelserikt för Nepals Vänner. **"All time high!"** konstaterar ordförande Torsten. *SID 2*
- **Efter höstens monsunregn** och medföljande jordskred kämpar många familjer med att överleva för dagen och så småningom återställa sina hem. Vår samarbetspartner Asal Chhimekee (Goda grannar) arbetar intensivt med att hjälpa till. Men de behöver vårt stöd. Läs om deras insatser och hur du kan bidra till att göra livet något drägligare i vinter för de drabbade på *SID 3-4*.
- En annan behjärtansvärd insats är att ge skolelever bättre förutsättningar genom vidareutbildning av lärarna. Du kan ge **en julklapp till en hel klass** genom att bidra till vårt skolprojekt. *SID 5*
- **Skolprojektet** har tagit ett stort steg framåt genom att Prakash Tamang nu är projektledare på plats i Gorkha-distriktet. Läs om vem han är och allt som redan genomförts! *SID 6*
- I nyheterna har vi hört att **Sverige köper utsläppsrätter** i Nepal. Vi frågade Rolf Lidskog, som forskar om internationell miljöpolitik, är detta bra eller dåligt? *SID 5*
- **En Nepalresa** är alltid en fascinerande upplevelse. Marie Schön har lett många gruppresor med intresserade svenskar. Hon ger några glimtar från den senaste resan på *SID 7-10*.
- Flickorna Anu och Anisha, våra **"gräsrotter"**, rapporterar om vad som rör sig i deras värld. Den här gången är det storasyster Anu som berättar. *SID 10*
- I serien "Andra goda krafter" handlar det om hur Svenska skogsstyrelsen deltar i ett internationellt träningsprogram för **skogs- och landskapsrestaurering** i Nepal. Nyckelpersoner får under ett år en djupare förståelse för hur träd kan användas på bästa sätt för maximal klimatnytta och ökande välbefinnande. *SID 7*
- **Tirta Rasalis livsberättelse** är fascinerande. Från en liten by i Nepal har han bland mycket annat tagit sig in i den akademiska världen och bor och verkar numera i Sverige. *SID 13*
- Har du ännu inte tagit del av vår nya bok? Här är ett **julklappstips** till dig själv eller någon annan. Se hur du beställer den lättillgängliga och intressanta skriften på *SID 14*.
- Sist som vanligt **kontaktuppgifter** till redaktionen, kontonr mm. *SID 15*

Vilket år det har varit för Nepals Vänner!

All time high!

Crescendot var naturligtvis besöket av direktor Raju Adhikari från Asal Chhimekee (Goda Grannar). Under två intensiva veckor hade han otroligt många olika samlingar för skilda slags grupper, gjorde studiebesök, blev intervjuad och samtalande med många.

Och tänk att vi lyckades med att få färdigt den unika skriften *Nepal – så helt unikt!* Vid midsommartid tvivlade jag starkt på att vi skulle ha någon chans att ro projektet i land. Men vi lyckades. Och vi är glada för alla positiva kommentarer vi har fått. Äger du inget exemplar? **Se hur man beställer på sidan 12!**

I boken finner du mycket lättlästa texter om landets historia, geografi och kultur, men här finner du också berättelserna om hur landet fick sjukhus, skolor och elektricitet, efter det att Nepal börjat öppna sig i början på 1950-talet.

Under två veckor i mars var vi en liten grupp på fyra personer som besökte våra samarbetspartners och fick en god inblick i

deras arbete. Vi mötte de glada eleverna uppe i bergen i Gorkha-distriktet. I Pokhara besökte vi både kvinnorna i en självhjälsgrupp och dem som haft problem med alkohol och narkotika och som nu fick hjälp till ett nytt liv.

Tillsammans gick vi på en kortare vandring och tidigt en morgon fick vi andäktigt stå i tystnad och inta den här fantastiska vyn.

När Sandra och Anna återvänt till Sverige, begav sig Valter och jag tillsammans med Sara som tolk ner till Nawalparasi. Det ligger på slättlandet i södra Nepal, nära gränsen till Indien.

Vi skulle besöka några av de områden som drabbats värst i översvämningarna 2020 och som vi i Nepals Vänner har kunnat förmedla stöd till. Vattnet kom så snabbt att de inte hann att rädda vare sig mat eller värdesaker.

De kvinnor vi mötte uttalade stor tacksamhet för den hjälp de hade fått. Både i akutfasen och senare. Även där har Goda Grannar hjälpt till att forma självhjälsgrupper

bland kvinnorna, och nu har de byggt upp sitt eget sjukförsäkringssystem.

Ett problem de lyfte fram för oss, var den svåra hemgiftsproblematiken.

Det är besvärligt när flickornas familjer krävs på dyra hemgiftspresenter när de ska gifta bort sina döttrar, samtidigt som de inte vill gå miste om de fina presenterna när deras söner ska gifta sig.

Det händer därför att flickornas pappor låter bli att registrera sin nyfödda dotter. Man gör henne papperslös för att inte riskera att tvingas ge bort dyrbar mark när hon ska gifta sig. Se gärna filmen *"Kvinnorna i Nawalparasi"* och engagera dig i stödet till dessa kvinnor.

www.nepalsvanner/Media/Videofilmer

Vi skulle vilja undersöka hur många papperslösa flickor det finns i området och se om det går att få dem registrerade i efterhand. Vill du stödja detta arbete?

Vill du veta mer, hör av dig via info@nepalsvanner.se

Så vill vi i Nepals Vänner önska dig

En riktigt fin julhelg och ett Gott Nytt År!

/Torsten

Vill du ha besök?

Vi i styrelsen för Nepals Vänner bor ju på lite olika håll i Sverige, så vill du att någon kommer och berättar om Nepal och om vad som händer i landet så hör av dig!

Styrelsen för Nepals Vänner består av Torsten Åhs, Lollo Konneback, Marie Schön, Paul Friman, Ewa Friman, Ulla Eriksson, Peder Eriksson, Bo Wikström och Mirjam Säll.

Här är styrelsen samlad tillsammans med Raju Adhikari, Lennart Boström, Peter Ledstam och Bo Lönn. Mirjam Säll som är i Nepal saknas på bilden.

Till dig som var med på Nepalkonserten i Örebro 28/9:

Under några minuter projicerades fel Swishnummer, vilket ledde till att några gåvor hamnade fel. Vi är glada att kunna meddela att alla pengar nu har kommit rätt.

Hjälp inför vintern!

Ovanligt sena monsunregn drabbade Nepal i slutet av september. Det ledde till jordskred och översvämningar på många håll i landet. Räddningsoperationer pågår fortfarande. Flera hundra dog och många skadades.

Asal Chhimekee Nepal arbetar med akuta insatser i Nawalparasi och Rautahat. De drabbade får mat och hygienartiklar, kläder, presenningar, liggunderlag mm.

Utöver detta förser man hemlösa familjer med plåttak för att kunna få lite bättre skydd inför vintern.

Raju Adhikari meddelar också att de som drabbats av kraftiga översvämningar i år igen i Nawalparasi kommer att få hjälp med utsäde inför nästa säsong.

Stort Tack till er som redan gett bidrag till dessa insatser och till er som skickar nu.

Tack för att du bidrar till att göra livet lättare för några medmänniskor i Nepal!

Swish 123 567 23 81

En julklapp som är en investering för framtiden!

Många föräldrar i Nepal inser värdet av att barnen lär sig engelska i skolan. Men det är svårt för lärarna att undervisa i engelska för deras kunskaper är ofta så begränsade.

Du kan hjälpa en hel klass att lära sig bättre genom att läraren får en individuellt anpassad kurs i att läsa, skriva och tala engelska genom BOEL-projektet, Bethesda Online English Learning.

Vi har en projektledare på plats bland våra skolor i Gorkha – läs om Prakash på sid 6!

Han sköter direktkontakten med lärarna, men sedan får de stöd via en engelsklärare som finns i staden Pokhara och de möts oftast digitalt. Läraren kommer också på besök för uppföljning.

Swisha din gåva till 123 567 23 81 eller skicka via Bankgiro 122-4708.

Du kan se själv och tipsa andra om filmen om vårt skolprojekt via www.nepalsvanner/Media/Videofilmer/En film om Arkul School

Sverige köper utsläppsrätter av Nepal

Vid klimatmötet nyligen i Baku, COP-29, tecknade Sverige ett avtal med Nepal och Zambia om att betala för insatser i dessa länder, som sedan kan tillgodoräknas som utsläppsminskningar i Sverige.

Vi bad **Rolf Lidskog** berätta mer. Han är professor i sociologi vid Örebro universitet och forskar om internationell miljöpolitik, framförallt om klimatförändring och biologisk mångfald.

”Jag har ingen riktigt distinkt uppfattning om det är bra eller dåligt. Det beror inte minst på vad för typ av klimatprojekt som kommer till stånd i Nepal; att de ger klimatnytta, att de är i linje med demokratiska principer, att de är en del i en långsiktig klimatstrategi i Nepal, att de inte används enbart för att Sverige ska slippa minska sina utsläpp.

Den generella kritiken mot detta förfarande är att det innebär att globala norr kan fort-

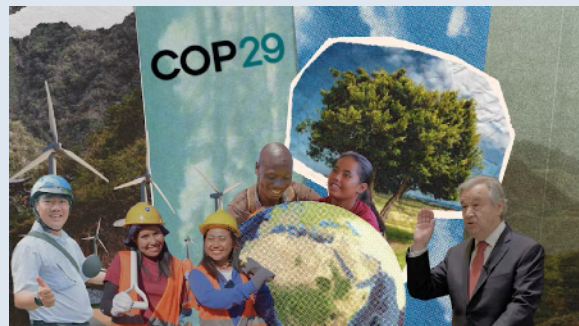

Foto: UNDP

sätta med utsläpp genom att betala för att globala syd ska minska sina. På lång sikt krävs ju att alla slutar att släppa ut, och då menar kritiker att då kan globala norr inte fortsätta att skjuta upp sina utsläppsminskningar (Sveriges utsläpp minskar på pappret genom att i sin rapportering få tillgodoräkna sig utsläppsminskningar i andra länder). Det är ju en fortsättning på en postkolonial relation, att man nyttjar globala syd utifrån sin ekonomiska maktposition.

Men de som är positiva betonar att alla måste få ner sina utsläpp och det är bra att globala norr finansierar insatser i globala syd. Även om det är korrekt att globala norr är det som behöver ta störst ansvar för utsläppsminskningar så är det bra att man är med och möjliggör klimatprojekt i länder i globala syd.”

Prakash har lämnat storstaden för ett annorlunda liv i en bergsby

I förra numret av Focus Nepal berättade vi att vårt skolprojekt i Arkul nu har fått en projektledare. Här får du veta mer om honom och vad han gjort hittills:

Prakash Tamang kommer ursprungligen från Dhading nära Gorkha. De senaste 11 åren har han bott i Kathmandu, där han arbetat i bank- och företagsvärlden. Men nu har han antagit utmaningen att stötta elever och lärare i små bergsbyar på den nepalesiska landsbygden.

Det innebär bl a att han fått lämna fru och två barn i Kathmandu för att bo, arbeta och laga mat i ett litet hus nära skolan i Arkul.

– Det är en ny resa i mitt liv, säger Prakash. Det är mycket nytt att ta in, men jag har fått gott stöd och en fin relation till människorna här.

– Floden är nära, jag tycker om att fiska. Och jag tar mig lätt fram på de slingriga vägarna med min motorcykel.

Det blev ingen mjukstart för Prakash. Sen starten i våras har han fått igång ett imponerande antal program under det övergripande temat "Inkluderande och tillgänglig utbildning för alla":

- Grundläggande datorträning för 7 lärare från 7 skolor.
- Föräldrautbildning för 88 föräldrar från 4 skolor.
- Att möta små barns behov – kognitiva, sociala, känslomässiga och fysiska. För 7 lärare i 3 dagar.
- Online-kurs i engelska för 10 lärare från 7 skolor.
- Allmän hälsomedvetenhet. 200 elever fick lära sig om vikten av god personlig hygien, bl a för ökad närvaro i skolan och förbättrade studieresultat.
- Hälsomedvetenhet i samband med menstruation. För 80 flickor i två högstadieskolor.
- Hur skapar man ett bra bibliotek? För 14 lärare från 14 skolor.

Prakash tillsammans med familjen.

Alla utbildningarna sker i gott samarbete med de lokala myndigheterna, som bidrar med ekonomiska och personella resurser.

I planerna framöver finns bland annat mer online-träning i engelska för lärarna och utveckling av biblioteken. Att stärka kapaciteten i de lokala "skolstyrelserna" (School Management Committee) är också en viktig uppgift.

Här kan du se en film om vårt skolprojekt och Arkul Village: www.nepalsvanner.se/videofilmer

Bakgrund:

Det började med jordbävningen 2015 som jäm-nade skolan i byn Arkul i Gorkha-distriktet med marken. Nepals Vänner bidrog till uppbyggnaden av en ny skola via vår samarbetspartner Asal Chhimekee (Goda Grannar). Men det räcker ju inte med en byggnad, vi ville också bidra till att ge eleverna en så bra utbildning som möjligt.

Ett skolutvecklingsprojekt, som även innefattar andra skolor i området, startades. För att driva detta behövdes en projektledare på plats. Och nu finns han där!

Glada svenskar på händelserik rundresa i Nepal

I slutet av november ledde vår redaktionsmedlem Marie Schön en grupp svenska resenärer på en rundresa i Nepal.

Här berättar hon om resan, som trots en lite trasslig start gav en uppskattad inblick i många olika aspekter av nepalesiskt liv.

En dag försenade och med tio istället för tjugo resenärer for Skogsresor till Nepal för att bli följare av ett par Rotaryprojekt och ge de sju i gruppen som inte varit i Nepal förut, en möjlighet att upptäcka landet.

Orsaken till flygtrasslet var inställda fligheter på grund av ett hastigt påkommet beslut av Tribhuvan Airport att endast hålla öppet för landning under några timmar varje dag.

Redan denna start på resan gav en liten försmak av vad ett besök i Nepal kan innebära av oförutsedda händelser.

Som en extra kuriositet kan nämnas att två av resenärerna hade strax före resan på var sitt håll i vårt land, brutit var sin fot, men inte låtit det stoppa deras planer på att resa och i Nepal är ju allting möjligt.

På knaggliga vägar under ombyggnad och delvis förstörda av årets långvariga och häftiga monsun, tog vi oss i vår minibuss till Pokhara för ett par dagars trekking i trakten.

Vädret var perfekt, varmt och skönt dagtid och krispigt klart på kvällar och morgnar. Utsikten över Annapurnamassivens toppar vid horisonten var bedövande vacker.

Vägarna var knaggliga men ändå farbara för minibussen.

Pokhara

I Pokhara fick vi också möjlighet att lära oss något om de olika projekt Rotaryklubbarna i staden initierat och finansierat.

Ett upplivande besök i en skola där barnen fått bra toaletter och särskilda, låsbara toa- rum för flickor att nyttja under deras mens- perioder var intressant.

Här fick vi också möjlighet att lämna över en hel del skänkt skolmaterial från Sverige.

Särskilda låsbara toaletter för flickorna.

Tansen

Otto Ardeby guidade oss på ett förtjänstfullt sätt om hur avloppsvattnet från sjukhuset i olika processer renas för att till sist nå ner i dalen där bönderna nu kan odla i en jord som inte längre är förorenad.

Nästa anhalt var den lilla staden Tansen (ca 55 000 inv) där vi hade vårt viktigaste mål, nämligen att följa upp hur det gått med vattenreningsprojektet vid sjukhuset som vi tidigare skrivit om i Focus Nepal.

Det har varit en långdragen process som varat i närmare sju år, men nu är det äntligen i hamn, finansierat bland annat av många Rotaryklubbar i Norden i samarbete med den lokala klubben i Tansen.

Sjukhuset

Vi lämnade också en hel del gåvor till sjukhusets sociala avdelning. Det var allt ifrån kläder till leksaker och föreståndarens glädje var inte att ta miste på när hon med ett stort leende utropade: Nu är julen räddad!

Även terapiavdelningen fick ett rejält tillskott genom en av våra resenärer som ordnat med en hel säck fylld med värdefullt arbetsterapeutiskt material skänkt av hennes forna arbetsplats.

En kväll anordnades en liten träff för resenärerna, vårt nepalesiska team, anställda och de för tillfället svenska medarbetarna

på plats. Vi åt tillsammans och fick sedan en presentation av svenskarna och deras arbetsuppgifter.

Pernilla Ardeby hittade bra arbetsredskap.

Ambulansen

Ett annat viktigt Rotaryprojekt som också dragit ut på tiden handlade om en ambulans till familjeplanerings- och kvinnokliniken FPAN. Det är Rotaryklubben i Anders-
torp som varit den huvudsakliga insamlingspartnern.

Efter många förseningar orsakade av politiska förändringar under fem års tid, skrevs nu i vår närvaro, ett avtal mellan kommunen, Rotaryklubben och FPAN om hur användning, underhåll och ägandeskap ska fördelas mellan parterna. Allt godkändes med en underskrift av borgmästaren.

På FPAN överlämnades också en del ambulansutrustning medskickat från Jan på Skogsresor.

Ambulansutrustning överlämnas till FPAN.

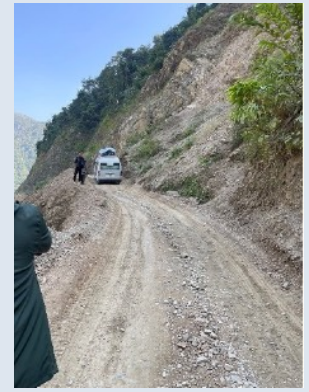

Nu är avtalet mellan parterna i ambulansprojektet påskrivet.

Menskopp-projektet

Ett tredje projekt som skulle följas upp var det menskopp-projekt FPAN genomför, initierat av dr Malin Emgård från Sverige och huvudsakligen sponsrat av organisationen FHN (Foundation Human Nature) med Gesa Gerding i Tyskland som FHNs nepalansvarig.

Det innebar att vi dels besökte den lilla skolan Tansen Medical College där de kvinnliga eleverna och lärarna deltar som testpersoner och dels fick möjlighet att intervjua några elever från stadens flickskola där också lärare och elever deltar i projektet.

Sammanfattningsvis tycks resultatet vara att menskopen förenklar livet och ger flickor och kvinnor bättre förutsättningar att utbildas och förvärvsarbeta i nästan samma utsträckning som pojkar och män.

Resans sista dagar

På **obeskrivliga vägar** utan vägräcken och med sviter efter monsunens jordskred, men med vidunderlig utsikt, tog vi oss så småningom ner till nationalparken Chitwan.

Där fick vi uppleva djungellivet i ett par dagar för att sedan återvända till Kathmandu, där vi förutom de klassiska sevärdheterna även fick tampas med trafikstockningar och dålig luft men också njuta av en god middag som vi bjodits till av den Tansenbördige Sveriges konsul Moushumi Shresta, hennes man och son.

/Marie

Anu jobbar dygnet runt för att få ihop pengar till sina och systemns studier!

Under vår näst sista dag i Kathmandu fick jag möjlighet att träffa en av våra "gräsrotter" – storsyster Anu.

Lillasyster Anisha var på intensivkurs och provuttagning under en vecka för att kvala in till sitt sista års utbildning utomlands för att till sist få sin examen i Hotell- och restaurangförvaltning/ledning. Den ursprungliga planen att söka till Dubai blev för dyr och nu är alternativet Qatar. Inget

av alternativen känns i mina öron särskilt tryggt för en ung, vacker flicka från Nepal, men hon ser det som sin enda chans.

Anu kämpar på hemma för att få ihop pengar till finansieringen av systemen och sina egna studier. Hon går upp klockan fem varje morgon och börjar dagen med att baka bröd, ge sin sjuårige lillebror frukost och sedan ge honom två lektioner. Den första för att repetera allt han lärt sig i skolan föregående dag och den andra för att förbereda honom för dagens undervisning. När hon skickat iväg honom med skolbussen tar hon själv en buss till kontoret där hon arbetar. Resan tar ca en timma.

Företaget hon arbetar på tillhandahåller olika former av service till Islington-universitetet där båda flickorna studerat. Anus arbetsuppgift är någon form av kurator/studievägledare för förstaårsstudenterna. Hon tycker arbetet är intressant men har börjat tröttna på alla föräldrar som överöser henne med klagomål om höga kostnader för studenterna. Hon jobbar till klockan åtta på kvällen och kommer hem med bussen vid nio, sex dagar i veckan. På lördagen och om nätterna pluggar hon sina *IELTS- kurser i engelska för att kunna söka in till högre studier utomlands.

Hennes beundran för Kathmandus borgmästare Balen Shah håller i sig och jag fick

också bekräftat genom flera andra vänner i den yngre generationen att hans popularitet är stor. Han har, trots de etablerade politikernas konspirerande mot honom, lyckats genomföra många av de förbättringar han lovade inför förra valet. Några av dem har vi tidigare skrivit om.

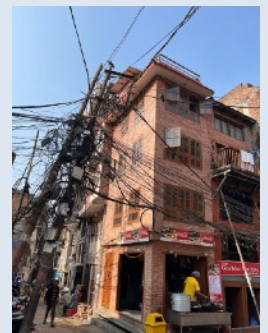
Det senaste projektet är att låta bemåla väggar och murar i staden med vackra, färgglada motiv för att förhindra människor att spotta, klottra eller på annat sätt smutsa ner ytorna och hittills verkar strategin fungera. Överlag ser stadens gator mycket renare ut än förr.

Balen Shah har fått internationellt erkännande för sitt

arbete inom stadsutveckling, bland annat genom en inbjudan till filmfestivalen i Cannes. Detta för hans vilja att lyfta kunskapen om nepalesisk kultur även på internationell nivå.

Ett projekt som nyss påbörjats är att gräva ner alla luftburna kablar – vi får se hur det lyckas – turisterna får i alla fall ett motiv mindre att plåta i framtiden om kablarna kommer ner i jorden.

*International English Language Testing System

/Marie

Svenskt program för stöd till skogsrestaurering i Nepal

Idag satsas väldiga resurser från världssamfundet för kolbindning och biologisk mångfald men om det inte leder till en lokal ekonomisk utveckling, sker ingen förändring i grunden.

Om än träden är centrala i ett skogsbruk, är det inte bara att tekniskt plantera träd det handlar om: För fattiga människor på extensivt nyttjade marker behövs både sociala och ekonomiska incitament för att ändrad markanvändning ska kunna bestå. En central förutsättning för LoCoFoRest är att i Globala Syd behöver de som bebor och brukar landskapet få förbättrade livsbetingelser av "restaureringen", annars fortsätter man det extensiva brukande av jorden och som betesmark där träden saknar värde.

I Nepal skattats LoCoFoRest-programmet högt, inte minst tydligt genom ett högt årligt sökandetryck på runt 50 sökande till varje programomgång med fem platser för Nepalesiska deltagare. Deltagarna är unga yrkesverksamma inom t.ex. myndigheter, ministerier, civilsamhällesorganisationer, byskogsorganisationer, akademiska institutioner m.fl. I skrivande stund är fjärde omgången för "engelskspråkiga länder" under slutförande.

Varje deltagare deltar under ett år, som inleds med ett fysiskt möte i något av de Asiatiska deltagarländerna, tillsammans med deltagare som samtidigt avslutar sin omgång. Därefter följer en web-baserad kurs med virtuella seminarier, brett upplagd med sociala, ekonomiska och ekologiska utmaningar.

Efter detta reser deltagarna till Sverige för en intensiv period på ca tio dagar med studiebesök inom skogssektorn och första mötet med coacher som assisterar det "projektarbete" som utgör andra hälften av programomgången. Förändringsprojekten görs av individer eller av grupper av deltagare och syftar till att utreda och upparbeta en genomförbar plan.

I Nepal har flera på varandra följande arbeten handlat om plantering av bambu längs Giruwari-floden för att begränsa effekter av återkommande översvämningar och även

Svenska Skogsstyrelsen tillsammans med partners driver ett internationellt träningsprogram "Locally Controlled Forest Restoration" (LoCoFoRest) i Nepal och åtta andra länder i Asien och Afrika.

Programmet avser skogs- och landskapsrestaurering (FLR) brett, med sammansatta syften om att motverka klimatförändring, återställa markens produktionsförmåga och biodiversitet samt att bidra till ökande välbefinnande. Träd är då gemensam komponent i allt från öppna landskap, över agroforestry och trädgårdar, till planterade skogar och naturskogar.

Skogsstyrelsen driver programmet med medel från biståndsmyndigheten Sida. Partners i genomförandet är stiftelsen Eco-Innovation Foundation (verkar för ökad skogstäckning i Globala Syd) samt Stockholm International Water Institute. Programmet startade 2021 och pågår till och med 2025. En första förlängning till och med 2027 är under diskussion.

LoCoFoRest-deltagare på fältbesök vid Giruwari-floden som svämmar över och bryter nya fåror i oskyddade marker.

ge extra inkomster lokalt. I detta fall finns nu flera pilotplanteringar på plats för demonstration. Ett annat projekt lyfte användningen av ett fruktträd Mahuwa (*Madhuca Longifolia*) och uppmärksammades i nationell TV. Invasiva arter av buskar och träd är ett stort problem där naturlig eller assisterad skogsföryngring sker. Ett projekt har behandlat hur man lokalt kan motivera röjning för bioenergiändamål eller för att räkna hem den säkrade tillväxten av önska trädarter.

Mer information om programmet finns på www.locoforest.se

Text o Foto: Anders Malmer

Hälsa och Utbildning – det är det viktigaste!

En berättelse om Tirtha, pojken från bergen i nordost som studerat för att kunna hjälpa andra.

Tirtha föddes i en by i nordöstra Nepal, gick sina första år i skola där och var yngst bland fem syskon och många halvsyskon. Hans far var redan ganska gammal när han gifte sig med Tirthas mor. De drev ett lantbruk och barnen hjälpte till med skötseln av djuren morgon och kväll och på helgerna för att kunna gå i skola på dagtid. När han var 12 år ville hans pappa att han skulle lära sig guldsmedsyrket som fadern hade som bisyssla, men hans syskon ville att han skulle få gå i skolan.

Familjen hade det ganska bra men byn låg mycket avlägset vilket betydde att det sällan kunde bli tillfälle att t ex köpa kläder. Han minns att han fick sina första skor när han gick i fjärde klass. Minnena från byn är ändå glada. De hade mat varje dag och lekte på åkrarna och spenderade tid med korna, getterna och buffeln i skogen.

När han gick i sjunde klass fick han möjlighet att resa till Kathmandu för att delta i en barnrättskonferens eftersom han var duktig i skolan och inte särskilt blyg. Han berättar att han alltså därför fick flyga första gången i sitt liv innan han någonsin sett vare sig bilar, TV eller elektriskt ljus. Vid 17 års ålder fick han möjlighet att fortsätta sin skolgång i Kathmandu och fick med sig 1500 Nrp (ca 150 SEK) för resa, mat och husrum. För att ha råd, jobbade han extra som elevassistent och läxhjälpare bl a. Så småningom fick han också ett jobb på en radiostation

I Kathmandu kom han att bo med en grupp killar i sin egen ålder varav de flesta vuxit upp på barnhem och blivit sponsrade av svenskar men i lägenheten bodde också Björn Söderberg.*

Tirtha berättar att vänskapen med Björn började med ett misslyckat försäljningssamtal. Han säger:

– Jag tänkte så här, en "vit" kille från Europa borde vara rik. Tänk om jag kan sälja lite prylar, sådant som han kan använda till bilen? (vax, rengöringsmedel osv).

Foto: J. Håkansson/Länstyrelsen i Halland

Det blev inget sålt men samtalet fortsatte.

Genom Björn kom han i kontakt Maria och Karin från Sverige vars far och kollega Mikael Sievers drev ett bolag i Göteborg och ville använda resurser till att göra något för fattiga barn i Nepal. Genom arbetet på radiostationen hade Tirtha kommit i kontakt med många gatubarn han intervjuat och det ledde till att skolan och barnhemmet Watabaran startades för gatubarnen 2002.

Kopplingen till Sverige hängde också ihop med att hans kompisar Lila och Chandra var sponsrade av föreningen Namaste Nepal och på så sätt träffade han Claes Löfstedt som var Lilas fadder. Han blev aktiv i kontakterna mellan Namaste Nepal och dess systerförening genom att bli översättare från nepali till engelska och tvärtom. Genom föreningen kom han också till Sverige i ett ungdomsutbyte 2003.

Tirtha säger att den fattigdom och underutveckling som han såg i byn han kommer ifrån har mycket att göra med brist på utbildning. De flesta hade aldrig gått skolan. Alla orättvisor som finns i byarna – diskriminering, marginalisering har att göra med avsaknad av utbildning. Att han fick gå i skolan var föräldrarnas och hans äldre syskons förtjänst.

– Tack och lov att de tvingade mig! Säger han spontant och tillägger:

– Att man får respekt och högre inkomst om man läser på högskolan blev också en drivkraft. Att tjäna pengar var däremot inte det primära syftet. Jag tjänade pengar för att kunna finansiera mina studier. Jag hungrade alltid efter kunskap. Det var en klar vision för mig. Vad var jag duktig på? Jo, att prata, förmedla information, hjälpa samhäl-

let, höja rösten mot orättvisor. Det gjorde att jag jobbade på radion, sedan startade barnhemmet och att även här i Sverige jobba med flyktingar för att hjälpa dem att hitta sin plats i det svenska samhället.

Jag låter Tirtha berätta vidare med egna ord:

– Sverige är mitt hem nu. Sedan 2012 bor och jobbar jag i Sverige. Jag bor i Nättraby med min fru och tre barn. En dotter 12 år, två pojkar 8 och 3. Visst är vädret en nackdel men man vänjer sig och jag har börjat gilla det. Sommaren och doften av sommar ger mig en härlig känsla. Människor är snäl-

Tirtha Rasali har kandidatexamen i sociologi och engelska, Masterexamen i sociologi från Tribhuvan University Nepal; och Masterexamen i socialt arbete och mänskliga rättigheter från Göteborgs universitet Sverige. Han grundade den ideella föreningen Watabaran i Kathmandu och har jobbat sex år som projektledare för barnrätts- och samhällsutvecklingsfrågor (inkludering, egenmakt, fattigdomsbekämpning och sociala hållbarhetsfrågor) i Kathmandu och har senare arbetat som projektledare för två EU-finansierade projekt inom utbildning och social rättvisa i Jemen.

Mellan åren 2012 och 2019 var han integrationssamordnare och social hållbarhetsstrateg i Laholms kommun. Sedan september 2019 till och med maj 2022 har han varit regional människorättssamordnare på Länsstyrelsen i Hal-

la om du är snäll mot dem. Visst är relationer svårt att etablera med inhemska svenskar men jag har många vänner här nu. Det är skönt att veta att saker och ting fungerar i ett mer rättvist samhälle. Man behöver inte vara skyhögt rik för att betala för de mest grundläggande sakerna i livet – hälsa och utbildning. Det är det som är det viktigaste. Allt annat faller ändå på plats så småningom.

/Marie

* I Focus Nepal nr 16, juni -24, berättade vi senast om Björn Söderberg.

Tirtha med Nepalesisk mössa (topi) tillsammans med Watabarans mobila hälsoteam för gatubarn. (foto 2004)

land. Nu är han tjänstledig från den tjänsten och arbetar som doktorand på institutionen för fysisk planering vid Blekinge Tekniska Högskola, Karlskrona. Hans forskningsintressen ligger inom sociala hållbarhetsfrågor, främst inom åldrande och fysisk planering.

BESTÄLL VÅR BOK OM NEPAL!

Den lättlästa skriften med många bilder passar lika bra som julklapp till dig själv eller någon annan!

I del 1 har vi bl a samlat intervjuer med ledare i organisationer i vårt nätverk som berättar sina mycket intressanta personliga historier.

I del 2 får du en unik sammanställning av Nepals historia och kultur, och hur kristendomen kom till landet på 1950-talet.

Beställ via info@nepalsvanner.se Ange namn, adress och tel.nr.

Rekommenderat pris: 100 kr + porto.
Du betalar när du fått boken.

Var med och stöd Nepal genom Nepals vänner!

Nepals vänner bidrar till insatser av olika slag via lokala samarbetspartners. Förutom våra långsiktiga åtaganden, Skolprojektet och Spisprojektet, kan vi ge stöd vid akuta katastrofer som jordbävningar, jordskred och översvämningar.

Swish 123 567 23 81

Bankgiro 122-4708

Plusgiro 656 442-1

Ange om du vill att ditt bidrag ska gå till ett särskilt ändamål.

För stående överföring använd Bankkonto 9960 4206 5644 21

Betalning från utlandet: Nordea, IBAN: SE41 9500 0099 6042 0656 4421, BIC: NDEASESS

Om du vill stå med på epost-listan, skriv till: info@nepalsvanner.se

Vill du veta mer om vår förening, se vår webbsida: www.nepalsvanner.se

Vi finns även på Facebook: <https://sv-se.facebook.com/Nepalsvanner>

Redaktionen:

Lollo Konnebäck, Alingsås, arbetar med musik och kommunikation i Svenska kyrkan, arbetade under åren 1989 – 1994 som Information Officer på United Mission to Nepals huvudkontor i Kathmandu.

Marie Schön (Elfgaard) tillbringade sin barndom i Nepal. Bor numera på landet sydost om Vetlanda. Varit gruppledare för resor till Nepal sedan 2002. Är också aktiv inom Röda Korset och medlem i Tuki Nepal samt Sverige/Nepal-föreningen.

Torsten Åhs, Åkersberga. Besökte Nepal första gången 1979. Har arbetat med information om u-land och mission en stor del av sitt liv. Initiativtagare till föreningen Nepals Vänner.

Kontakta redaktionen: redaktionen@nepalsvanner.se

Föreningen Nepals Vänner bildades 2012. Föreningens ändamål är att stödja olika insatser i Nepal och att bidra till kunskapsutbyte mellan våra länder för att främja Nepals utveckling.